

Vážení,

rádi bychom Vás pozvali (výjimečně) v úterý 30. května 2017 v 14:30 hodin do foyeru Komorní scény Aréna (v budově Knihovny města Ostravy u Sýkorova mostu)

na tiskovou konferenci

k české premiéře inscenace hry Tomáše Vůjtky

Smíření

v režii Ivana Krejčího

- informace k premiéře, která se uskuteční **v sobotu 3. června 2017 v 18:30 hod.**
- účast inscenačního týmu
- tiskoviny a fotografie k inscenaci
- možnost rezervace VIP vstupenek na premiéru

Na setkání s Vámi se těší

Renáta Huserová, ředitelka KSA, Ivan Krejčí, umělecký šéf a Alice Taussiková, PR KSA

Historická trilogie v Aréně se završuje

Historická trilogie dramaturga Komorní scény Aréna Tomáše Vůjtky (1967) se završuje a její v pořadí třetí díl s názvem **Smíření** bude poslední premiérou v sezóně 2016/17 nazvané právě podle této hry Rok divokých smíření.

V lednu roku 2012 měla v režii Ivana Krejčího premiéru hra nazvaná **S nadějí, i bez ní**. Kritika ocenila zpracování kontroverzního tématu procesů v 50. letech 20. století, které je pro mnoho lidí stále trvajícím osobním či rodinným traumatem. Kritici i diváci oslavovali skvělý výkon Aleny Sasínové-Polarczyk v roli nazvané Ona, ztělesňující manželku bývalého generálního tajemníka KSČ Rudolfa Slánského, i výkony Marka Cisovského a Alberta Čuby v rolích hybatelů děje se jmény První a Druhý.

S nadějí, i bez ní se stala legendou a zaměřila ještě intenzivněji pohled odborné i laické veřejnosti směrem k Ostravě a ke Komorní scéně Aréna. **S nadějí, i bez ní** získala hned několik prestižních cen. Tomáš Vůjtek byl za tento text oceněn v dramatické soutěži Cen Alfréda Radoka, kde získal v roce 2009 druhé místo, přičemž první místo nebylo uděleno.

Později za hru získal také cenu Hvězd na vrbě, kterou Nadace Alfréda Radoka uděluje jen velice výjimečně. Herečka Alena Sasínová-Polarczyk obdržela Cenu Českého divadla a inscenace se také pyšní Cenou Marka Ravenhilla za rok 2012. Česká televize natočila televizní verzi této inscenace. **S nadějí, i bez ní** zřejmě také, společně s Ruskou zavařeninou, přispěla k tomu, že KSA získala jako první ostravské a vůbec moravské divadlo ocenění Divadlo roku (2013).

O tři roky později, v únoru 2015, přišlo na řadu **Slyšení**, příběh nacistického zločince Adolfa Eichmanna, který čeká na boha, aby mu vylíčil svou verzi holocaustu. A nutno říct, že **Slyšení** překonalo veškerá očekávání a zaznamenalo fenomenální úspěch. Kromě titulu Inscenace roku v anketě Divadelních novin se stalo v Cenách divadelní kritiky Nejlepší poprvé uvedenou českou hrou, jevištní podoba této hry v režii Ivana Krejčího se stala Inscenací roku a Marek Cisovský za roli Adolfa Eichmanna získal Cenu za mužský herecký výkon. Stejně jako **S nadějí, i bez ní** se i **Slyšení** výrazně podílelo na získání v pořadí druhé ceny Divadlo roku (2015)

Nyní přichází třetí díl této historické trilogie, **Smíření**, které se zabývá dalším sporným obdobím našich moderních dějin. Bylo napsáno po **S nadějí, i bez ní**, ale chronologicky patří před tuto hru. Pojednává totiž o odsunu/vyhnání Němců po druhé světové válce. „*Je to hra o tom, jak se Češi smířili s tím, že po válce vyhnali Němce. S daným stavem jsou smíření Funkcionář, Partyzán a Voják, mezi nimiž dokonce dojde k jakémusi smíření (vzájemně si odpustí všechna minulá přikopřání). Ale žádná katarze to rozhodně není, sarkasmus zde opět vítězí nad jakýmkoliv citem,*“ objasňuje autor hry Tomáš Vůjtek.

Tato „ohlasová hra se zpěvy“, jak zní její podtitul, se vrací ke krvavému běsnění, které krátce po skončení druhé světové války zachvátilo naše pohraničí, předcházelo masivnímu přesunu obyvatel, v jehož důsledku muselo na tři miliony Němců opustit své domovy. Z českého pohledu šlo o odsun, německá optika je přece jen o něco ostřejší a na celou událost se dívá jako na vyhnání. Odsunutí Němci navíc dostali nálepku nesmiřitelných nepřátel, což se po roce 1948 stalo i součástí oficiální propagandy. Peripetie těchto česko-německých vztahů („co oni nám, to my jim“) ve hře provázejí postavy Funkcionáře, Partyzána a Vojáka, kteří se vyhánění i osidlování aktivně účastní. Všudypřítomný Český sbor pak slovem, veršem i zpěvem dodává autentický komentář. Hra zobrazuje excesy, ke kterým skutečně došlo a které jsou i úředně zdokumentovány. Argumenty,

kterými se tehdejší vraždění ospravedlňovalo, nám dnes můžou připadat směšné, ale tehdy se jim nikdo nesmál. Sarkasmus a černý humor, přízračně příznačný pro celou trilogii, najde proto i zde své uplatnění.

„Smíření je hra o křivdě, moci a nenávisti. O tom, co všechno tohle spojení může způsobit, a co se děje v momentě, kdy se z lidí stává dav. Kladu si otázku, jak bych se tehdy zachovala já. A mám štěstí, že jsem se narodila do doby, ve které jsou sice blbé sociální sítě, ale nemusím být prověřovaná něčím takovým. Nikdy jsem nemusela mít strach o život,“ říká představitelka role nazvané Sestra, Pavla Dostálová.

Režisérem Smíření, je stejně jako v předchozích dvou dílech trilogie, umělecký šéf Komorní scény Aréna **Ivan Krejčí**. *„S Ivanem si rozumíme natolik, že si nemusíme některé věci už ani vysvětlovat. Ví přesně, co je vtipné, a jaký ten humor je. Někdy se smějeme jen my dva, ale o to víc. Baví nás to. S žádným jiným režisérem tak hluboké souznění nemám,“* dodává Tomáš Vůjtek.

Ve Smíření se představí téměř celý herecký soubor Arény i několik hostů. Ivan Krejčí zvolil osvědčený inscenační tým, který tvoří scénograf Milan David a výtvarnice kostýmů Marta Roszkopfová, autorem scénické hudby je Ondřej Švandrlík.

„Je důležité nezapomínat, co se dělo. Lidská existence se stále cyklí a opakuje. Ale pořád v sobě mám naději, že lidi jednou něco osvítlí a už se věci opakovat nebudou. My se o to snažíme prostřednictvím divadla, a proto je nutné dělat věci jako Smíření nebo třeba Dechovku Vosto5 či Elity, které měly nedávno premiéru ve Slovenském národním divadle v Bratislavě. Pak je divadlo nejen uměním, zábavou, ale také skutečnou reflexí nutící lidi chytit se za nos. A to my Češi neděláme moc rádi,“ vysvětluje, proč by měli diváci Smíření vidět, herečka Pavla Dostálová.

Česká premiéra Smíření se odehraje v **sobotu 3. června 2017** v 18:30 hodin a inscenace bude mít do konce sezóny ještě dvě reprízy.

Alice Taussiková, PR KSA

Smíření jde v mnohém proti srsti většinového diváka
Rozhovor s autorem hry a dramaturgem Tomášem Vůjtkem

Můžeš krátce představit hru Smíření? A dojde k němu vůbec?

Je to hra o tom, jak se Češi smířili s tím, že po válce vyhnali Němce. S daným stavem jsou smíření Funkcionář, Partyzán a Voják, mezi nimiž dokonce dojde k jakémusi smíření (vzájemně si odpustí všechna minulá příkoří). Ale žádná katarze to rozhodně není, sarkasmus zde opět vítězí nad jakýmkoliv citem.

Smíření jsi dal podtitul „ohlasová hra se zpěvy“ – proč a co to v případě Smíření znamená?

Vyhnání Němců bylo chápáno jako završení národního obrození a právě ohlasová poezie je jedním z žánrů, které se v obrození úspěšně rozvíjely. Český sbor zpívá parafrázi národní hymny a dojíímá se vlasteneckým popěvkem “Čechy krásné, Čechy mé”. Zároveň je to vše myšleno jako ohlas oněch krutých událostí.

Smíření je v pořadí třetím inscenovaným dílem tvé volné historické trilogie – bylo i napsáno jako poslední, nebo se práce na hrách prolínala?

Smíření jsem napsal rok po S naději, i bez ní, jen trošku déle čekalo na své uvedení.

Proč sis vybral právě tato tři historická období, o kterých zmiňované hry pojednávají? A týká se některé z nich třeba osobně tvé rodiny?

Jsou to klíčové momenty našich moderních dějin. Někdy se snažím zdůraznit vazbu na dějiny města (osud ostravských Židů za války) a taky jsem inspirován vzpomínkami svých blízkých. Žádné konkrétní osudy naší rodiny se v textech her nijak nereflektují.

Naději jsi psal pro Alenu Sasínovou-Polarczyk, Slyšení pro Marka Cisovského – co Smíření, bylo také psáno s předobrazem nějakých konkrétních představitelů?

Smíření jsem napsal pro Arénu, ostatně jako všechno.

V Naději i ve Smíření figuruje Chór či Sbor – v čem je pro tebe použití této „postavy“ důležité či potřebné pro vývoj děje?

V Naději v textu chór není, vznikl až během zkoušení jako oduševnělý nápad režiséra inscenace i jejího dramaturga. Inscenace tak dostala závažný rytmický impuls. Ve Smíření je Český sbor reflexí všech těch různých osudů i toho, jak jsme se s ničím nevyrovnali.

Celou historickou trilogii režíroval Ivan Krejčí – dovedeš si představit, že bys ty hry dělal s jiným režisérem? A v čem je právě Ivanův přínos nejcennější – i v souvislosti s cenami, které inscenace či herci v nich dostali?

S Ivanem si rozumíme natolik, že si nemusíme některé věci už ani vysvětlovat. Ví přesně, co je vtipné, a jaký ten humor je. Někdy se smějeme jen my dva, ale o to víc. Baví nás to. S žádným jiným režisérem tak hluboké souznění nemám.

Jak vůbec nahlížíš na fenomenální úspěch Slyšení?

Asi nejsem sám, kdo má radost. Upřímně řečeno, až takový úspěch nečekal nikdo.

Nedávno měla premiéru televizní verze Slyšení, Česká televize natočila také S naději, i bez ní – jak hodnotíš toto odlišné uchopení inscenací?

Slyšení bylo spíše variací na naši inscenaci a z ohlasů vím, že i diváci, kteří ji neznali, byli příběhem zasaženi. Takže to svůj účel splnilo. Dokážu si představit i televizní záznam naší inscenace, jak se to běžně dělá.

Osudy německých obyvatel po válce jsou stále, především třeba na sousedním Hlučínsku, dost citlivým tématem, řada lidí se zase domnívá, že Němci byli vysídleni právem – přemýšlíš, jak diváci přijmou tvou hru? Setkal ses s nějakými kontroverzemi v případě předchozích dvou textů?

Naděje a Smíření jsou v podstatě politické hry, takže budou vždy vyvolávat určité kontroverze podle politické orientace jednotlivých diváků. V mnohém jdou tyto texty proti srsti většinového diváka. Nepřipadá mi, že je to špatně.

Naděje měla na jevišti podobu krutého kabaretu, Slyšení jsi sám nazval oratoriem, které se zvrhne ve spílání publiku – jaký bude inscenační tvar Smíření?

Je tam ten kabaret i to spílání a ještě se k tomu hezky zpívá a recituje. Určitě se to Čechům bude hodně líbit.

Ptala se Alice Taussiková

Odsun Němců je téma zametené pod koberec

Rozhovor s herečkou Pavlou Dostálovou

Už jsi v Aréně po třech letech doma?

„Je to mnohem lepší než dříve, v divadle se cítím dobře, ale co se samotné Ostravy týče, tak ji zatím jako domov nevnímám.“

Co ti na Ostravě vadí a co ti tady chybí?

„Chybí mi Praha, ruch velkoměsta, možnost výběru. Mám tam taky všechny přátele ze studií i z dřívějších dob. Kdežto v Ostravě jsem při příchodu nikoho neznala a mám pocit, že čím starší člověk je, tím hůře navazuje nová přátelství. Ostrava sice v něčem hrozně přitažlivě tepe, ale zároveň je trochu jako před výbuchem. Na můj vkus je drsná, i co se komunikace týče. Tady se v rámci humoru tzv. sype, ale čeho je někdy moc, toho je příliš (*smích*). Krom jiného jsem zjistila, že ačkoliv mám ráda industriál, žít vedle něj a denně jej pozorovat, mě ubíjí.“

Před těmi třemi lety, po rozchodu s partnerem, jsi tady chtěla začít nový život – a začala?

„Několikrát. Ale jsem stále sama.“

Možná kdybys tu měla partnera, tak by i Ostrava vypadala lépe...

„Určitě bych tu trávila více času, který bych tu trávit chtěla, zatímco takhle člověk utíká někam, kde má alespoň nějaké jistoty. Ale je pravda – abych Ostravu jen nehaněla – že teď jsem se přestěhovala do jiného bytu a dva víkendy, kdy jsem mohla jet domů, jsem nejela a doslova si užívala nových částí Ostravy a okolí.“

Mladá, pohledná herečka, ta by přeci měla odrážet davy obdivovatelů...

„Vůbec. Co vím, mám dva ´obdivovatele´. Jednomu je kolem sedmdesáti let, píše mi často a občas věci nevhodné, takže mi to opravdu není příjemné. Druhý má naopak let teprve šestnáct a psal mi zprvu jen proto, že si myslel, že trénuju fotbalistky v Počernicích. Navíc tím, jak moc nehrají, tak mě lidé neznají. Ale je fakt, že já nerada prozrazuji, že jsem herečka, lidé se na to v dnešní době dívají s despektem, většinou říkám, že pracuji v kultuře.“

Vím, že jsi delší dobu nezkoušela...

„To ano, když člověk nezkouší, nehraje, tak je pak na jevišti nejistý a rozpačitý – je to jako se sportem, pořád se musí trénovat. Ale bylo mi řečeno, že v příští sezóně se mi repertoár výrazně rozšíří. Tak se mám na co těšit.“

Se kterými režiséry se ti pracovalo nejlépe?

„Nemám moc srovnání, protože jsem převážně zkoušela s Ivanem Krejčím. Ten mi ale vyhovuje, protože ctí plně autora a hledá v textu konkrétní situace pro jednání herce, nevytváří pouhé ´obrazy´ a to mě baví. Navíc při samotném zkoušení panuje pohoda a člověk pak práci dělá s radostí.“

Nepřijde ti, že jsou si všechny tvé role v KSA trochu podobné?

„Jsou. Jsou to všechno lehce naivní, čisté duše, protože tak podle Ivana a Tomáše působím. Vidí ve mně něco, co já v sobě ne a dávají mi tyhle role – nebo možná na mě tyhle role zbydou (*smích*). Přitom já sama v sobě vidím i tu ´mrchu´ a ráda bych si nějakou potvoru stříhla i na jevišti. A je pravda, že jak jsou si ty role podobné, tak třeba ve Smíření je už pro mě těžké hledat čistotu zase jinak, abych nebyla i já pořád stejná.“

Studovala jsi vedle herectví i režii a dramaturgii – hádáš se s režiséry a dramaturgem?

„Nehádám, snažím se být ´za herečku´, byt' se třeba s Tomášem Vůjtkem o rolích a výkladu hodně bavím.“

Ale coby dramaturg jsi spolupracovala např. se Starou Arénou na inscenaci Humanity Upgrade...

„K práci na téhle inscenaci jsem se dostala přes Jirku Hajdyla, který ji režíroval. Známe se z Prahy z DISKu, kde vedle hraní a režie dělá ve volných chvílích osvětlovače. A vypadá to, že spolu ve Staré Aréně ještě něco uděláme. Ostatně se 'Stařenou' bych chtěla v příští sezóně víc spolupracovat, buď jako dramaturg nebo produkční.“

Humanity Upgrade je inscenace o světě sociálních sítí, internetu a vůbec o virtuální realitě.

Jak vnímáš tyto fenomény?

„Jsem alibista, přijde mi to hrozné, ale zároveň vše denně používám. Sociální sítě kazí sociální vazby, a také čím více informací díky internetu máme, tím jsme línější si je vyhledávat a bereme jako fakt to, co je nám servírováno na prvním prohlížeči. Internet vnímám jako hrozbu – je to velký mozek, který je všude zároveň a jednou může lidi plně nahradit, potažmo zničit. Proto jsem při Humanity upgrade apelovala na to, aby v inscenaci byly úryvky z Čapkovy hry R.U.R.“

Patříš ke generaci, pro kterou jsou virtuální záležitosti od útlého věku samozřejmostí – lze tedy mít vůbec od tohoto světa odstup?

„Lze. Ale bohužel už ne na dlouho. Dvacet dva let jezdím na tábor, kde není signál ani elektřina, tam mám na čtrnáct dní klid. První den je to hrozné, pak ale osvobozující. A když se z tábora vracím, tak chvíli vydržím internet nepoužívat, než to 'najede' a zase si bez něj život neumím představit. Nevím, proč nedokážu mobil odložit třeba na hodinu denně i během roku... Asi závislost...“

Čím si děláš radost, když ti zrovna není do zpěvu?

„Hodně mi pomáhá moje fenka Tařenka, vrací lásku a energii absolutně. Jezdím také na longboardu nebo výletuju. Miluji zámky a hrady, takže se veřtu na prohlídku. Anebo unikám do Lednice, kde sama provádím. A taky jsem začala cvičit. Já! Pro většinu mých přátel neuvěřitelná změna. Dokonce jsem koupila on-line fitness a cvičím jógu a posiluju - jak je nazývají - problémové partie.“

Někdy bývá nejproblémovější partií těla mozek – ostatně – jak lze skloubit intuici a emotivnost herečky s racionalitou a analyticitou režisérky či dramaturgyně? Nebije se to v tobě?

„Bije, pořád se to bije. A myslím, že proto nikdy nebudu skvělá režisérka ani skvělá herečka, vždycky to zůstane někde na půl cesty. Ale možná je to jen tím, že tolik nehraji a tak analyzuji až přespříliš a navíc se umím hodně dobře zpochybnit. Jsem znamení Panna, a byť mám doma kupičky, tak na sebe jsem přísná a vyžaduji po sobě v mnoha směrech dokonalost.“

Jak vnímáš to, co se nyní děje v politice a společnosti? Přemýšlíš, co by na to říkal tvůj táta?

„Nevnímám to, co se děje, přes tátu, protože on byl politikem v době, kdy jsem byla dítě. Jsem ale přesvědčená, že by byl nešťasten z toho, jak si počíná Miloš Zeman. I když kdysi bývali přátelé, před tatínkovou smrtí se nerozešli úplně v dobrém. A taky si myslím, že by byl zklamán z toho, že moc a peníze často v politice podporují falešnou loajalitu. Ale v rámci nějakých konkrétních politických názorů nemůžu za svého tatínka mluvit. Byla jsem přeci jen malá holka a politika mě vůbec nezajímala. Dnes to vidím jinak. To, co se tady děje, mě neskutečně vytáčí a vadí mi, jak jsou někteří lidé mého věku apatičtí. Je to prostě teď nepálí, protože to momentálně na svém životě nepociťují, tak se o to nestarají. Navíc mají řadu dalších zajímavých věcí, kterým můžou věnovat energii.“

Máš ráda historii, zajímáš se třeba i o společensko-politická témata, která se objevují v historické trilogii Tomáše Vůjtky?

„Překvapilo mě, jak mě tematika odsunu Němců zasáhla. Když jsme Smíření začali číst, tak nám Tomáš řekl o dokumentu Zabíjení po česku, přes který jsem se dostala k dalším informacím a knihám. A s neuvěřením jsem četla, čeho jsou lidé schopní. Na zkouškách jsem pak zjistila, co to se mnou dělá, když slyším kolegy číst texty. Nevím, kde se to ve mně bere, snad ve spojitosti s Lichtenštejnem a Lednicí a zřejmě také s mým strýcem, který měl maminku Němku. Oba byli převezeni do odsunových táborů. Strýci bylo deset let, uměl německy i česky a třeba slyšel, jak se Češi domlouvají na Němce, že je půjdou pověsit. Šel tedy Němce varovat, jako malému klukovi mu ale nevěřili. Druhý den v pět ráno ho Češi vzbudili a musel jít sedm oběšených Němců odřezat – za to, že je, byť neúspěšně, varoval. Mně hrozně vadí jakákoliv křivda či nespravedlnost a odsun Němců, zabíjení dětí a matek jen proto, že mají nějakou národnost, mi přijde jako zrůdnost. Navíc je to téma zametené pod koberec, na rozdíl třeba od holocaustu.“

O čem je podle tebe Smíření?

„Smíření je hra o křivdě, moci a nenávisti. O tom, co všechno tohle spojení může způsobit, a co se děje v momentě, kdy se z lidí stává dav. Kladu si otázku, jak bych se tehdy zachovala já. A mám štěstí, že jsem se narodila do doby, ve které jsou sice blbé sociální sítě, ale nemusím být prověřovaná něčím takovým. Nikdy jsem nemusela mít strach o život.“

Kdo je tvá postava ve Smíření nazvaná Sestra?

„Čistá bytost, která je úplně mimo vše, co se tam děje, je už napůl v nebi a není schopna dohlédnout, kam to vše kolem ní směřuje. Je to anděl smíření, který přináší světlo, byť své rodině komplikuje situaci.“

Proč by diváci měli vidět Smíření?

„Protože je důležité nezapomínat, co se dělo. Lidská existence se stále cyklí a opakuje. Ale pořád v sobě mám naději, že lidi jednou něco osvítí a už se věci opakovat nebudou. My se o to snažíme prostřednictvím divadla, a proto je nutné dělat věci jako Smíření nebo třeba Dechovku Vosto5 či Elity, které měly nedávno premiéru ve Slovenském národním divadle v Bratislavě. Pak je divadlo nejen uměním, zábavou, ale také skutečnou reflexí nutící lidi chytit se za nos. A to my Češi neděláme moc rádi.“

Ptala se Alice Taussiková